

Hyötykoirat yhteistyössä

Suomen Kennelliitto toimii tiiviissä yhteistyössä maamme hyötykoiratahojen kanssa. Kennelliiton yhteistyötahoina ovat niin virkakoirat kuin henkilökohtaisetkin hyötykoirat. Yhteistyön tarkoituksena on tuoda esiin koirien arvokas rooli yhteiskunnan ja yksittäisten ihmisten hyväksi.

Virka- ja hyötykoirat

Virkakoiria ovat Poliisikoiralaitoksen poliisikoirat, Puolustusvoimien sotakoirat, Rajavartiolaitoksen rajakoirat, Tullin huumekoirat sekä Rikosseuraamusviraston huumekoirat. Mukana hyötykoiratoiminnassa ovat myös Suomen Metsästysjäljestäjien verijälkikoirat.

Poliisikoirat

”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen”... [PoL 1§]. Poliisikoirat ovat yksi poliisin monista apuvälineistä ja ne ovat myös mukana osaltaan toteuttamassa lainhenkeä.

Poliisikoiria ovat:

- Partiokoirat
- Huumekoirat
- Räjähdekoirat
- Ruumiskoirat
- ID-koirat, koira tunnistaa rikoksen yhteydessä käytetyn esineen tms. hajusta rikoksen tekijän – kelpaa myös oikeudessa todistuksesta
- Palokoirat, palavien nesteiden jäämien tunnistaja poliisitutkinnassa olevilla palopaikoilla

Partiokoirat ovat niin sanottuja monikäyttökoiria: ne saavat koulutuksen hallittavuuteen, jäljestämiseen, henkilö-, pelastus-, esine- ja rikospaikkaetsintään sekä suojeluun, jossa koirat koulutetaan käytettäväksi poliisin voimankäyttölanteissa. Lisäksi koirat koulutetaan hallitsemaan yksi erikoiskoulutusalue, joita voivat olla huumeiden, räjähteiden, ruumiiden tai palavien nesteiden etsintä. Lisäksi parhailtaan on meneillään kokeilu koirien kouluttamiseen rahan etsintään.

Erikoiskoirat ovat poliisikoiria, jotka ovat saaneet koulutuksen hallittavuuteen ja yhteen erikoistehtävään, esimerkiksi räjähteiden, huumeiden, ruumiiden tai palavien nesteiden etsintään.

Saksanpaimenkoira on yleisin poliisin käyttämä koirarotu. Poliisin partiokoirina on myös belgianpaimenkoira malinois-ja. Erikoiskoiriksi on koulutettu myös metsästysrotuisia koiria, kuten englanninspringerspanieleita, labradorinnoutajia ja uutena tulokkaana bordercollieita.

Virallisesti poliisikoiratoiminta on alkanut Suomessa jo vuonna 1909, jolloin ensimmäinen poliisikoira, Hektor von der Volmeburg, tuotiin Saksasta Helsingin poliisilaitokselle. Nykyisellä paikallaan Hämeenlinnassa Poliisikoiralaitos aloitti toimintansa vuonna 1927. Poliisikoiralaitos on toiminut Poliisikoulun alaisena tulosyksikkönä vuodesta 1996 lähtien.

Poliisikoiralaitoksen tehtävänä on järjestää koiranohjaajien koulutus, hankkia kaikki poliisin käyttöön tarvittavat koirat ja kehittää poliisikoiratoimintaa. Lisäksi Poliisikoiralaitos seuraa koirien koulutuksen tasoa ja ohjaajien ammattitaitoa sekä pitää yhteyttä eri viranomaisiin ja muihin sidosryhmiin.

Poliisikoiranohjaajilla on oma rekisteröity yhdistyksensä, Suomen PoliisikoiraYhdistys ry. Yhdistys järjestää vuosittain yhdessä Poliisikoiralaitoksen kanssa Poliisikoirien Suomen mestaruuskilpailut.

Poliisikoiria on Suomessa noin 240. Suurin osan poliisikoirista on saanut erikoiskoulutuksen huumausaineiden etsintään.

www.poliisi.fi

Sotakoirat

Sotakoiria käytetään rauhan aikana sotilaspoliisin tukena tämän suorittaessa turvallisuuteen liittyviä tehtäviä. Lisäksi koiria käytetään varusmieskoiranohjaajakoulutuksessa.

Sotilaspoliisivartiostoiden tehtävinä on Puolustusvoimien hallinnassa olevien alueiden, kuten esimerkiksi varuskuntien ja varikoiden vartiointi ja valvonta.

Sotakoiria ovat:

- Valvontakoirat,
- Partiokoirat
- AES-koirat (Arms and Explosive Searching)
- Huumekoirat

Valvontakoirat ovat sotilaspoliisin ohjauksessa olevia koiria, joiden peruskoulutukseen kuuluu jäljestäminen, tottelevaisuus ja suojelukoulutus. Lisäksi osa valvontakoirista saa AES- tai huumekoirakoulutuksen.

Partiokoirat ovat varusmiesten ohjauksessa olevia koiria, joiden peruskoulutus sisältää tottelevaisuus- ja jälkikoulutuksen. Osalle koulutettavista koirista annetaan myös suojelukoira-koulutus.

Varusmieskoiranohjaajakoulutus tähtää toimimaan koiranohjaajana sodan/kriisiajan sotilaspoliisi- tai tiedustelujoukkueessa. Koiranohjaajakoulutusta antaa Tykistöprikaati Niinisolossa ja Kainuun Prikaati Kajaanissa.

AES-koirat ovat räjähteiden, aseiden ja niiden osien etsintään koulutettuja koiria. Puolustusvoimissa tämän erikoisetsintäkoulutuksen saaneet koirat ovat pääsääntöisesti ns. combi- (yhdistelmä) koiria. Eli suurin osa näistä koirista tekee ohjaajansa kanssa perustyötä valvontakoirana. Lisäksi niillä on em. erikoiskoulutus.

Huumekoirat ovat huumausaineiden ja näiden käyttövälineiden etsintään koulutettuja koiria. Tämän erikoisetsintäkoulutuksen saaneet koirat ovat pääsääntöisesti myös ns. combi-koiria.

Puolustusvoimien koiratoiminnan keskus sijaitsee Tykistöprikaatissa Niinisolossa. Tykistöprikaatiin kuuluva Sotakoiraosasto hankkii, testaa ja tarkastaa kaikki Puolustusvoimien palvelukseen tarkoitetut koirat. Sotakoiraosasto toimeenpanee kaikki henkilökunnalle tarkoitetut sotakoira-alan kurssit ja opetustilaisuudet.

Puolustusvoimat kasvattaa itse osan tarvitsemistaan koirista. Puolustusvoimien kennelnimi on SA. Koiria Puolustusvoimilla on noin 180. Pääasiallisina rotuina ovat saksanpaimenkoira ja belgianpaimenkoira malinois.

www.mil.fi

Rajakoirat

Rajavartiolaitys on sisäisen turvallisuuden viranomaisen, joka toimii sisäasiainministeriön johdolla. Sen toiminnan päämääränä on rauhallisten olojen säilyttäminen maamme rajoilla. Rajavartiolaituksen päätehtävät ovat rajavalvonta maarajoilla ja merialueella, henkilöliikenteen rajatarkastukset maarajan ylityspaikoilla, satamissa ja lentoasemilla sekä pelastustoiminta erityisesti merialueella. Euroopan Unioniin ja Schengenin sopimukseen liittymisen myötä on toiminta keskitetty niin sanotulle ulkorajalle.

Rajavartiolaituksessa palvelevista koirista käytetään yleisnimitystä rajakoira. Rajakoiralla voi olla koulutuslinjana rajojenvalvonta, rajatarkastus tai merivartio. Lisäksi on muutamia erikoiskoiria. Koirilta vaaditaan tottelevaisuuskoulutus eli hallinta sekä koulutuslinjansa mukainen osaaminen.

Rajakoiria on käytössä kaikissa varustustoissa. Raja- ja merivartiokoulu vastaa koiratoimintahenkilöstön perus-, täydennys- ja jatkokoulutuksesta sekä koiratoiminnan tutkimuksesta ja kehittämisestä.

Koirat hankitaan siviilikasvattajilta, pääosin pentuina. Raja- ja merivartiokoulu vastaa hankinnoista.

Rajavartiolaituksen koiratoiminta alkoi vuonna 1920. Pääasiallisesti rajavartiolaituksessa on käytetty saksanpaimenkoiria. Tällä hetkellä muita käytettäviä rotuja ovat: labradorinnoutaja, belgianpaimenkoira, parsonrussellinterrieri sekä suursnautseri. Nykyisellään rajavartiolaituksessa palvelee noin 235 rajakoiraa.

Rajakoiranohjaajilla on oma rekisteröity yhdistyksensä, Rajan koiramiehet ry.

Tullin huumekoirat

Kansainvälistymisen varjopuoli on laajalle levinnyt, järjestäytyneet rikollisuus, jonka eräs lieveilmiö on huumausainekauppa. Rikollisuus lisääntyy, ja huumausaineiden ja niiksi luokiteltujen lääkeaineiden kysyntä ja tarjonta on kasvanut viime vuosina huolestuttavasti kaikkialla Suomessa. Uutena ilmiönä siihen liittyy Suomen rooli salakuljetuksen kauttakulkumaana.

Huumerikollisuudella on selkeä yhteys myös muuhun rikollisuuteen. Sen on todettu lisäävän mm. omaisuusrikoksia. Huumaavien aineiden salakuljetusta tulevat edelleen kasvattamaan rikollisryhmien keksimät uudet aineet, salakuljetuskeinot ja -kanavat.

Huumeongelmasta aiheutuu kertautuvia kustannuksia yhteiskunnalle. Siksi on tärkeää pysäyttää huumeiden maahantuonti jo rajoilla ja estää aineiden kulutukseen pääsy mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Huumeiden vastaisen työn vahvaksi lenkiksi on osoittautunut huumausaineiden etsintään koulutettu koira. Näkyvällä koiratoiminnalla on lisäksi tärkeä ennaltaehkäisevä vaikutus huumerikostorjunnassa.

Tullin huumekoirat koulutetaan Tullin koirakoulussa Kirkkonummen Veikkolassa. Toiminta palvelee monia eri viranomaisia.

Tullin huumekoirat ovat enimmäkseen labradorinnoutajia, mutta käytössä on myös muutama bordercollie ja englanninspringerspanieli. Ensimmäiset Suomen Tullin huumekoirat valmistuivat vuoden 1969 lopulla. Valmistuneita oli tuolloin neljä. Toiminta on 40 vuodessa kasvanut niin, että kesällä 2009 Tullissa toimii 47 huumekoiraa ohjaajineen.

www.tulli.fi

Rikosseuraamusviraston huumekoirat

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä vangin elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen vankeusaikana.

Koiria käytetään torjumaan vankiloissa tapahtuvaa rikollisuutta, estämään vankiloihin tulevia huume- ja huumelähetyksiä, löytämään vankiloissa jo olevia huumeita ja toimimaan muutenkin ennaltaehkäisevänä työvälineenä.

Vankeinhoitolaitoksen koirat ovat saaneet koulutuksensa pääasiassa Poliisikoiralaitoksella Hämeenlinnassa sekä osaltaan myös Tullin koirakoulussa Veikkolassa.

Vankeinhoitolaitoksella on käytössä tällä hetkellä 21 huumausaineiden etsintään koulutettua koiraa. Koirat on sijoitettu eri vankiloihin ympäri Suomea. Toimintaa johdetaan Rikosseuraamusvirastosta.

Kaikki Vankeinhoitolaitoksen koirat ovat saaneet koulutuksen huumausaineiden etsintään ja ne ovat rodultaan labradorinnoutajia.

Huumekoiratoiminta aloitettiin Vankeinhoitolaitoksessa vuonna 1997, jolloin Pelson vankilaan hankittiin koira. Tästä saatujen myönteisten kokemusten perusteella koirien määrää on lisätty asteittain nykyiseen 21 koiraan. Koiratoiminta on vakiintunut osaksi normaalia vankeinhoiton toimintaa ja se on otettu positiivisesti vastaan.

Vankilassa tapahtuvan työskentelyn lisäksi koirat ohjaajineen tekevät läheistä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

www.vankeinhoito.fi

- Rajojenvalvontakoira työskentelee maastorajalla ja sen pääasiallinen tehtävä on jälkien etsiminen ja ajaminen. Koiralle koulutetaan myös esine- ja henkilöetsintä sekä osalle lisäkoulutuksena suojelua.
- Rajatarkastuskoira työskentelee raja-asemalla etsien ajoneuvoihin kätkeytyneitä laittomia henkilöitä. Koiralla voidaan myös etsiä huumeita tai aseita ajoneuvoista tai henkilövirrasta.
- Merivartiokoira työskentelee rajatarkastuskoiran tapaan rahtialuksissa ja satamissa. Lisäksi koiria voidaan käyttää meripelastustehtävien tukemiseen.

www.raja.fi

Verijälkikoirat

Suomen tieliikenteessä sattuu vuosittain useita tuhansia hirvieläinonnettomuuksia. Myös metsästyksen yhteydessä syntyy huolellisesta toiminnasta huolimatta väistämättä haavakkoja. Molemmissa tapauksissa hirvieläin vammautuu yleensä vakavasti, mutta pakenee useimmiten tapahtumapaikalta ihmisen ulottumattomiin. Ainoa varma keino vahingoittuneen eläimen löytämiseksi on kutsua paikalle verijäljen jäljestämiseen koulutettu jälkikoira ja sen pätevä ohjaaja.

Vuonna 2001 perustettiin Suomen Metsästysjäljestäjät ry (SMJ), jonka tavoitteena on yleisen jäljestämistietouden lisääminen ja valmiuksien parantaminen, kouluttamalla osaavia koiranohjaajia ja verijälkikoiria. Yhdistyksen tarkoitus on ylläpitää ja kehittää koiranohjaajien valmiutta vahingoittuneen riistaeläimen talteenottoon mahdollisimman tehokkaasti luontoa kunnioittaen.

SMJ on omalta osaltaan vaikuttamassa siihen, että vahingoittuneet riistaeläimet pääsevät nopeasti tuskistaan, ja arvokas ravinnoksi kelpaava saalis saadaan talteen. Tätä työtä SMJ tekee mahdollisuuksien mukaan kaikkien jäljestämisen parissa toimijoiden kanssa yhteistyössä. Verijälkikoirina nähdään useimmiten noutajia, spanieleita ja mäyräkoiria sekä lukuisia joukko muiden rotujen edustajia.

Verijäljen jäljestäminen on lähes kaikille koirille sisäsyntyinen taito, jota ylläpidetään tietyn tyyppisellä harjoittelulla. Kyseessä on saaliin löytäminen. Pätevä verijälkikoira on varma, jäljestäen mistään häiriintymättä, kunnes kohde löydetään. Aina tämä ei ole mahdollista, jos eläin pakenee edelleen. Tällöin avuksi tarvitaan pysäyttävää hirttikoiraa.

Jäljestäminen käytännötilanteessa on aina yhteistyötä eri osajien kesken. Käytettävissä on oltava sekä jäljestävä, että pysäyttävä koira. SMJ:n alueyhdistysten eri riistanhoitopiirien alueella toimivat yhdistyksen kontaktihenkilöinä muihin toimijoihin ja oman alueensa jäsenkuntaan.

Jäljestämisen harjoittelu sopii kaikille koirille, mutta käytännön jäljestystehtävään täytyy myös koiranohjaajan valmentautua huolella. Asiasta kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan kehittämään käytännön jäljestystä yhdessä SMJ:n kanssa. Yhdistys on myös tuottanut kolmen ohjelman ”Jäljestäminen” DVD-sarjan, jossa kerrotaan hyvin havainnollisesti, mistä jäljestämisessä on kyse.

www.riista.org

Henkilökohtaiset hyötykoirat ja palveluskoirat

Henkilökohtaisista hyötykoirista tunnetuimpia ovat Näkövammaisten Keskusliiton opaskoirat, Invalidiliiton avustajakoirat ja Kuulokoirayhdistyksen kuulokoirat. Näihin luetaan myös Kennelliiton kaverikoirat sekä Suomen Palveluskoiraliiton palveluskoirat.

Opaskoirat

Opaskoira on korvaamaton apu monelle näkövammaiselle liikkumiseen ja kuntoutumiseen. Koiran avulla näkövammaisen voi liikkua itsenäisesti ja sujuvasti vaikeissakin olosuhteissa. Opaskoiran kyky opastaa perustuu koiran ja sen käyttäjän väliseen yhteistyöhön. Koirankäyttäjä tietää minne mennään ja mitä reittiä kuljetaan – koiran tehtävänä on puolestaan pitää opastettavansa turvallisesti kulkureitillä.

Näkövammaisten Keskusliitto ry:n Opaskoirakoulu kasvattaa, kouluttaa ja luovuttaa käyttöön opaskoiria näkövammaisille. Järjestelmällinen opaskoirien koulutus maassamme alkoi vuonna 1940. Koulutuksen laitto alulle sotamarsalkka Mannerheim toimiessaan Suomen Punaisen Ristin puheenjohtajana. Suomen Punaisen ristin rahoittamana ja Ruotsin antaman asiantuntija-avun turvin ensimmäiset Suomessa opaskoiriksi koulutetut saksanpaimenkoirat luovutettiin käyttöön talvisodassa näkönsä menettäneille sotasokeille syksyllä 1940.

tärkeä sosiaalinen merkitys käyttäjälleen ja hänen perheenjäsenilleen.

Koulutukseen hyväksyttävän koiran tulee olla terve sekä luonteeltaan keskittymiskykyinen, tasapainoinen ja työhönsä motivoitunut. Opaskoiran peruskoulutus kestää viisi kuukautta. Koulutusaikana koira opetetaan liikkumaan turvallisesti maaseutu- ja kaupunkiympäristössä sekä julkisissa sisätiloissa ja erilaisissa joukkoliikennevälineissä. Koira opetetaan löytämään erilaisia kohteita, kuten esimerkiksi ovet, portaat, kauppojen tiskit ja pysäkit.

Opaskoirakoulussa syntyy vuosittain noin 80 pentua. Pennut sijoitetaan runsaan vuoden ajaksi yksityisiin perheisiin, joissa ne varttuvat soveltuvuustesteihin asti.

Suomessa toimii noin 215 opaskoira. Valtaosa koirista on rodultaan labradorinoutajia. Opaskoira siirtyy eläkkeelle viimeistään sen täytettyä 13 vuotta.

Mikäli näet opaskoiran kanssa liikkujan tarvitsevan apua, älä epäröi auttaa!

Opaskoira pitää reitillä, kiertää esteet ja hakee kohteita. Se ilmaisee pysähtymällä mm. kadunreunat ja muut liikenneväylien ylityspaikat sekä sellaiset esteet, joita ei voi turvallisesti kiertää. Silloin kun opaskoira ei opasta, se on tavallinen perhekoira. Opaskoiralla on myös hyvin

Työssään olevan opaskoiran tunnistaa siitä, että sillä on kolmiotunnuksella olevat valjaat päällä. Valjaissa olevaa opaskoira ei saa häiritä.

www.opaskoirakoulu.fi

Avustajakoirat

Avustajakoira koulutetaan avustamaan liikuntarajoitteista henkilöä monissa päivittäisissä toimissa, joihin yleensä tarvitaan toisen henkilön apua tai teknisiä apuvälineitä. Koira opetetaan yksilöllisesti käyttäjänsä tarpeiden sanelemaan tehtäviin. Koira on avustava kumppani, joka lisää käyttäjänsä omatoimisuutta ja aktiivisuutta sekä edistää itsenäistä selviytymistä.

Avustajakoira voi hakea Invalidiliitosta ja niillä on jatkuva hakuaika. Koirat luovutetaan käyttäjälle ilmaiseksi. Käyttäjä vastaa koiran normaalista elämästä aiheutuvista kuluista. Suomessa toimii noin 50–60 avustajakoira.

Avustajakoira voi esimerkiksi vetää pyörätuolia, avata ovia, syyttää ja sammuttaa valoja, poimia esineitä lattialta sekä siirtää ja noutaa tavaroita, kantaa ostoksia selkärepussa, auttaa pukeutumisesa, kääntää sängyssä ja auttaa isännän istuma-asennon muuttamisessa.

Avustajakoiria on koulutettu Suomessa vuodesta 1994 ja valmistuneita avustajakoiria on yhteensä noin 80. Avustajakoirat koulutetaan Kemiössä, Axxell'in Brusabyn toimipisteessä. Koulu vastaa pentujen hankinnasta, terveystarkastuksista ja koulutuksesta ja myy koulutetut koirat Invalidiliitolle sen jälkeen, kun ne ovat läpäisseet käyttöönottokatsastuksen. Raha-automaattiyhdistys ry:n (RAY) tuella voidaan kouluttaa vuosittain viisi avustajakoira. Näiden lisäksi kerätään lahjoitusvaroja, joilla pyritään täyttämään lisääntyvää avustajakoiratarvetta.

www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/toiminta/kuntoutustoiminta/avustajakoirat/

<http://avustajakoira.fi>

Kuulokoirat

Kuulokoira koulutetaan reagoimaan ääniin, joita sen kuulovammaisen omistajan olisi hyvä kuulla. Koira ilmaisee äänen omistajalleen koskettamalla tätä tassulla tai tönäisemällä kuonolla. Sitten koira vie omistajansa äänilähteen luo. Tavallisimpia koirien ilmaisemia ääniä ovat puhelin, palohälytyn, ovikello ja herätyskello.

Kuulokoira on monipuolinen apu, joka toimii sekä sisällä että ulkona. Kuulokoirasta on hyötyä sekä huonokuuloiselle että kuurolle. Kuulokoira parantaa monin tavoin kuulovammaisen elämänlaatua ja lisää myös tunnetta oman elämän hallinnasta. Koirasta on apua arkipäivän kuulemisongelmiin, mutta toisaalta koira helpottaa kuulovamman aiheuttamaa eristäytymistä.

Koira tuo myönteisiä kokemuksia ja tunteita omistajalleen, sillä sen kanssa voi olla vuorovaikutussuhteessa: antaa ja saada, opettaa ja oppia. Koira edistää sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia mm. viemällä omistajansa säännöllisesti ulkoilemaan. Kuulokoirien tunnuksena on vihreä kuulokoiramerkillä varustettu liivi tai valjaat.

Koiranomistajat ovat itse opettaneet lemmikkinsä vapaaehtoistyöntekijöiden ja ammattikouluttajien ohjauksessa. Taustavoimana on ollut Kuulokoirayhdistys. Pätevöityjä kuulukoira omistajat ovat opettaneet 1,5–4 vuotta.

Kuulokoirayhdistys ry (KKY) on perustettu vuonna 1993 tekemään vapaaehtoistyötä kuulokoirien parissa. Yhdistys oli perustamisajankohtana ensimmäinen laatuaan pohjoismaissa, mutta tätä nykyä vastaavat yhdistykset on perustettu myös Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan.

Vapaaehtoisvoimin toimiva yhdistys rahoittaa toimintansa keräämällä jäsenmaksuja, osallistumalla myyjäisiin ja järjestämällä maksullisia tapahtumia. Raha-automaattiyhdistys ry (RAY) myönsi vuonna 1996 ensimmäisen kerran projektiavustuksen, ja kuulokoirien koulutustoiminta jatkuu edelleen RAY:n tuella. KKY on palkannut yhden kokopäiväisen kouluttajan kehittämään kuulokoirien koulutusta sekä auttamaan koiranomistajia koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

www.kuulokoira.fi

Kaverikoirat

Kennelliiton kaverikoiratoiminnassa mukana olevat koirat ovat tavallisia kotikoiria, jotka omistajineen käyvät vieraillessaan erilaisten ryhmien luona tuomassa iloa, mielen virkistystä ja eläinkontakteja. Kaverikoirat omistajineen käyvät vierailulla muun muassa vanhustentaloissa, palvelukeskuksissa, sairaaloissa sekä erityiskouluissa ja -luokissa.

Esimerkiksi vammaisille lapsille koiran läsnäolo on tärkeää ja sillä on positiivinen vaikutus lapseen. Koira myös kehittää lasta kokonaisvaltaisesti. Lapsen motoriset taidot kehittyvät, kun hän taluttaa koira, joka liikkuu yllätyksellisesti: välillä pysähtyy, välillä kulkee reippaammin ja sitten taas hitaammin.

Koiralla on positiivisia vaikutuksia myös vanhuksiin. Koira saa esimerkiksi vanhuksen lähtemään kävelyllä ja toimi-

maan sosiaalisemmin. Koiria silittäessä vanhukset rentoutuvat ja muistelevat omia lemmikkejään. Usein koira tuo muistoja mieleen myös dementikoille. Kaverikoirat ovat odotettuja vieraita monissa vanhainkodeissa.

Kaverikoiraksi pääsee aikuinen, terve ja hyväluonteinen koira, jonka omistaja on halukas tekemään vapaaehtoistyötä koiransa kanssa ja sitoutumaan toimintaan pitkäjänteisesti. Koira ja omistaja osallistuvat Kennelliiton järjestämälle kaverikoirakurssille tai seudulla jo toimiva kaverikoiraryhmä perehdyttää uuden jäsenen mukaan toimintaan.

Toimintaan osallistuminen on maksutonta. Koirakoille ei makseta toiminnasta korvauksia. Kaverikoiratoiminnan perustana toimii omistajan ja koiran välinen hyvä suhde ja sanaton yhteistyö, joka takaa toiminnan turvallisuuden asiakkaalle.

Kaverikoirien koulutus alkoi vuonna 2001 Varsinais-Suomen Paimiossa, jossa koulutettiin ensimmäinen vapaaehtoisten ryhmä. Toiminta on sittemmin käynnistynyt eri puolilla Suomea. Kaverikoiria on tällä hetkellä lähemmäs 500 ja toimivia ryhmiä on noin 50 paikkakunnalla.

Kaverikoira on Kennelliiton rekisteröimä tavaramerkki. Kaverikoiran tunnistaa oranssista työhuivista ja koiran omistajalla on kaverikoiranohjaajan nimikyltti rinnassaan.

www.kennelliitto.fi

Palveluskoirat

Palvelus- ja pelastuskoiriksi koulutettuja koiria käytetään yhteiskunnan hyödyksi erityisesti erilaisissa etsintätehtävissä. Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten järjestämissä koulutuksissa tähtäimenä on harrastuslajista riippuen kouluttaa koiria mm. etsimään ihmisiä maastosta tai rakennusten raunioilta, etsimään esineitä maastosta, jäljestämään ihmisen kävelemää jälkeä ja löytämään sen varrella olevat esineet.

Palveluskoiraa voidaan käyttää kadonneiden etsinnöissä pelastusviranomaisen apuna, kun se on ohjaajansa kanssa saavuttanut vaaditun koulutustason. Pelastuskoiraryhmään päästäkseen koirakon on suoritettava tuloksia joko palveluskoirakokeiden jälki- tai hakukokeen ylimmästä luokasta tai pelastuskoirakokeista. Pelastuskoirakokeissa on neljä koelajia: jälki, haku, rauniot ja meri- ja järvipelastus. Koiranohjaajan tulee kehittää myös omaa osaamistaan mm. etsintä-, ensiapu- ja suunnistuskursseilla.

Useimpiin palveluskoira- ja pelastuskoirakokeisiin sisältyy myös tottelevaisuusosuus, jossa mitataan koiran hallittavuutta ja tottelevaisuutta. Päästäkseen palvelus- tai pelastuskoirakokeisiin koirakon on suoritettava ensin käyttäytymiskoe, missä tarkastellaan koiran käyttäytymistä kaupunkiosiossa sekä hallintaa kentällä suoritettavassa tottelevaisuusosiossa.

Palveluskoiraharrastukseen sopii koira, joka on ohjaajallaan hallinnassa ja jolla on sekä fyysistä että psyykkistä kestävyttä suoriutua tehtävistä, halua työskennellä ja on sosiaalinen ihmisiä kohtaan.

www.palveluskoiraliitto.fi

Palveluskoirat kilpailevat seuraavissa lajeissa:

- jälkikoe
- viestikoe
- hakukoe
- etsintäkoe
- opastuskoe
- valjakkohiihto
- suojelukoe
- erikoisjälki

Koira kuljettaa ohjaajan löytämänsä ihmisen luo.

Eri hyötykoiratahoja voi
myös tukea avustuksin.

SUOMEN KENNELLIITTO - FINSKA KENNELKLUBBEN RY.

Kamreerintie 8 • 02770 Espoo

Puhelin (09) 887 300 • faksi (09) 8873 0331

Toimisto on avoinna ma-pe klo 9-15.

www.kennelliitto.fi